Birutė Kazimiera Salatkienė
1951 10 02–2018 12 06

2018 m. gruodžio 6 d. amžinybėn iškeliavo mūsų kolegė, archeologė, muziejininkė, pedagogė dr. Birutė Kazimiera Salatkienė. Lietuvos archeologų bendruomenė neteko šviesios asmenybės, palikusios svarų įnašą Lietuvos archeologijos ir muziejininkystės moksle, nespėjusios užbaigti visų pradėtų darbų.

Birutė Kazimiera Salatkienė Puniškytė gimė Suvalkijoje, Stebuliškių kaime (Marijampolės r.) 1951 m. spalio 2 d. (dokumentuose buvo įrašyta klaidinga spalio 11-osios data), jauniausia iš 5 seserų. Dar mokydamasi Liudvinavo vidurinėje mokykloje susidomėjo istorija ir ypač archeologija. Vėliau Birutė ne kartą apgailestavo, dėl nežinojimo pražiopsojusi 1968 m. archeologinius tyrinėjimus Kumelionių piliakalnyje, kuris buvo vos už 5 km nuo namų.

1969 m. ji įstojo į Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, pasirinkusi Lietuvos istorijos specializaciją. Tik pradėjusi studijas įsijungė į Vilniaus universiteto Archeologijos būrelio veiklą, o nuo 4 kurso jam vadovavo. Studijų metais Birutė dalyvavo Studentų mokslinės draugijos veikloje, skaitė pranešimus studentų archeologų konferencijose Vilniuje, Maskvoje (1972 ir 1973 m.) ir Mogiliave (1973 m.), buvo apdovanota studentų archeologų konferencijos I laipsnio diplomu. Nenuostabu, jog nuo 3 studijų kurso ji pasirinko archeologiją.

Studijuodama Birutė dalyvavo archeologinėse ekspedicijose įvairiose Lietuvos vietose: 1970 m. Bražuolės piliakalnio (vadovas V. Daugudis), 1971 m. Varnupių piliakalnio (vadovas P. Kulikauskas), 1972 ir 1973 m. Šventosios akmens amžiaus gyvenviečių (vadovė R. Rimantienė). Nepraleisdavo progos pakasinėti ir aplinkiniuose kraštuose – 1971 ir 1973 m. Lubano apyežerio akmens amžiaus gyvenvietėse Latvijoje (vadovė I. Lozė), o 1972 m. – Zarubincų kultūros kapinyne Ukrainoje (vadovas A. Teleginas).

1974 m. ji apgynė diplominį darbą „Lietuvių moterų galvos danga ir papuošalai II–XII a.“, kuris buvo įvertintas „labai gerai“. Baigusi Vilniaus universitetą ir įgijusi istorikės, istorijos ir visuomenės mokslų dėstytojos specialybę, ji buvo rekomenduota „moksliniam, muziejiniam ir pedagoginiam darbui“. Birutei tai reiškė paskyrimą į Šiaulių „Aušros“ muziejų, į svetimą, pilką, proletarišką miestą, kuriame ji gyveno 44 metus, nuveikė didžiuosius darbus ir pati tapo neatsiejama Šiaulių miesto dalimi. Neišverkusi iš tuometinio muziejaus direktoriaus Edvardo Cicėno atleidimo nuo paskyrimo, B. Salatkienė jau 1974 m. rugpjūčio 1 d. pradėjo dirbti „Aušros“ muzie-

jaus Istorijos skyriaus vedėja. Tuo metu vyko muziejaus fondų decentralizacija – eksponatai buvo perduodami skyriams, todėl jai pirmiausia teko sutvarkyti skyriaus eksponatų apskaitą. Ypatingą dėmesį jaunoji muziejininkė skyrė archeologijos rinkiniui, kurio didžiąją dalį sudarė tarpukariu sukaupti archeologiniai radiniai iš ardomų ar B. Tarvydo bei vėliau J. Naudužo tyrinėtų kapinynų, piliakalnių. Jos iniciatyva pradėta archeologijos eksponatus konservuoti ir restauruoti. 1978 m. Birutė parengė pirmąją ekspoziciją, atspindinčią laikotarpį nuo seniausių laikų iki XX a., vėliau dalyvavo įrengiant Joniškio, Žeimelio ir kitų muziejų ekspozicijas. 1983 m. ji stažavosi Ermitažo muziejaus (Sankt Peterburgas) Pirmykštės kultūros istorijos ir Numizmatikos skyriuose. 1989 m. B. Salatkienės iniciatyva Šiaulių „Aušros“ muziejuje įkurtas Archeologijos skyrius, vėliau – ir archeologijos restauravimo laboratorija, kurioje archeologinius radinius konservuoti ėmėsi Audronė Šapaitė (1968–2017).

1982 m. Birutė ėmėsi organizuoti archeologines ekspedicijas, taip atnaujindama daugiau nei prieš dešimtmetį nutrūkusius Šiaulių „Aušros“ muziejaus archeologinius tyrimus. Pirmuosius savarankiškus tyrimus jai teko atlikti paskubomis, 1982 m. vėlyvą rudenį gelbėjant nukasamą II–IV a. Kalnelių kapinyną (Šiaulių r.). Ilgą laiką ji buvo vienintelė šios srities specialistė Šiaurės Lietuvoje, todėl beveik kasmet tekdavo tirti Šiaulių apylinkių archeologijos paminklus. 1983 m. pratęsti archeologiniai tyrimai Kalneliuose, 1989 m. kasinėti VIII–XVII a. Valdomų ir XVI–XVII a. Aukštadvario – Gudelių kapinynai, 1993 m. tirtos Jurgaičių, o 1997 m. Bubių piliakalnių papėdės gyvenvietės.

Be abejonės, didžiausi atradimai laukė Birutės Šiaulių miesto pietiniame pakraštyje, mažiau nei už 2 km nuo namų esančiuose Lieporiuose, kur teko praleisti ne vieną vasarą. 1990 m. ji perėmė dar 1987 m. Ilonos Vaškevičiūtės pradėtą tyrinėti IV–VII a. Lieporių kapinyną, o 1992 m. ėmėsi prie jo buvusios gyvenvietės tyrimų, kuriuos tęsė iki 2006 m. Gyvenvietėje aptikta geležies lydymo vieta su lydymo krosnelių liekanomis, žaizdru, židiniais, šuliniais ir juose nuskendusiais liepos žievės kibirėliais. Pagal Lieporių gyvenvietės tyrimų metu surinktą medžiagą 2007 m. Klaipėdos universitete B. Salatkienė apgynė humanitarinių mokslų srities daktaro disertaciją „Geležies metalurgija Lietuvos teritorijoje iki XIII amžiaus. Archeologijos duomenys“, pagal kurią 2009 m. buvo išleista monografija „Geležies metalurgija Lietuvoje. Archeologijos duomenys“. Po dešimties metų pertraukos, 2016 m., ji paskutinį kartą grįžo į Lieporius, kur baigė tirti ankstesnių kasinėjimų metu aptiktą penktąjį šulinį.

Dar viena Birutės „Troja“ – Kurtuvėnų dvaro sodyba – vienas didžiausių ir seniausių Šiaulių krašto dvarų, kurį teko tirti beveik du dešimtmečius (1995–2013 m.). Buvo lokalizuoti dvaro sodybos pastatai, jų aplinka, parkas, takai ir keliai, kas labai prisidėjo prie dvaro sodybos atkūrimo, o sukaupta archeologinė ir istorinė medžiaga apibendrinta knygoje „Kurtuvėnų dvaras: istorijos pasakojimai“.

Archeologinių tyrimų ataskaitas Birutė laikė svarbiausiu mokslinės informacijos šaltiniu, todėl kruopščiai vedė kasinėjimų dienoraščius, o jos rašytos tyrinėjimų

ataskaitos išsiskiria išsamumu, brėžinių ir fotofiksacijos gausa, informatyviais radinių sąrašais. Apgailestaudavo priversta išmesti XX a. radinius, nes kada nors ir šie taps istorija. Ataskaitose drąsiai imdavosi interpretuoti atrastus objektus, įvardyti jų paskirtį, lygindavo su kitų paminklų archeologine medžiaga. To paties reikalaudavo ir iš kolegų, kruopščiai recenzuodama jų tyrinėjimų ataskaitas.

1998 m., vadovavimą muziejaus Archeologijos skyriui palikusi kolegei Audronei Šapaitei, Birutė pasinėrė į naują, mokslinę ir pedagoginę veiklą Šiaulių universiteto Šiaurės Lietuvos istorijos centre ir Istorijos katedroje, kur skaitė Europos kultūros istorijos, Europos priešistorės, etninės materialinės kultūros, Lietuvos archeologijos paveldo, muziejininkystės pagrindų, muziejinės edukacijos ir kitus kursus universiteto studentams. Daugelį metų Birutė vadovavo ne tik Šiaulių, bet ir Vilniaus bei Klaipėdos universitetų studentų archeologinėms praktikoms. Kai kurie buvę studentai, Birutės uždegti meile archeologijai, patys pasirinko archeologo kelią – tai dr. Gvidas Slah, Tomas Grigas, Jūratė Paškonytė, Andrius Janionis ir kiti.

Dar viena nenuginčijama tiesa – Birutė yra eksperimentinės arba gyvosios archeologijos švenčių Lietuvoje pradininkė. 1997 m. rugsėjį, padedant Šiaulių „Aušros“ muziejaus kolegoms ir Šiaulių kolegijos studentams, buvo surengta „Senovės Lieporių diena“ tiesiog archeologinių tyrimų vietoje, kur tuo metu atidengtas trečiasis šulinys su medine konstrukcija. Ten pirmą kartą ant akmenų buvo kepama duona, svaidomos į taikinį rekonstruotos ietys, rankomis lipdomi puodai. Šią idėją Birutė dar 1993 m. parsivežė iš Danijos, kur dalyvaudama Šiaurės šalių archeologų kongrese, turėjo galimybę kartu su „vikingais“ sėdėti rekonstruotoje troboje prie ugniakuro, valgyti žarijose iškeptą avieną, užsigeriant vynu iš molinių puodelių. 1998 m. Birutė kartu su kolege Audrone Šapaite padarė pirmąsias Lieporių gyvenvietės šuliniuose atkastų liepos žievės kibirėlių rekonstrukcijas ir nuo tada beveik kasmet dalyvavo gyvosios archeologijos festivaliuose Kernavėje, Nidoje, Šiauliuose bei kitose Lietuvos vietose ir užsienio šalyse. Eksperimentinės archeologijos žavesiui neatsispyrė ir Birutės šeima – vyras Petras ne tik lydėdavo ją kelionėse į festivalius, bet ir pagelbėdavo darant kibirėlius, o dukra Audronė pati ėmėsi archeologinių rūbų rekonstrukcijos, kartu su mama įsijungė į eksperimentinės archeologijos klubo „Pajauta“ veiklą. Beje, Birutė vadinta ir šio klubo krikštamote, Voline pašventinusi „Pajautos“ vėliavą.

Puikiai suprasdama paveldosaugos žinių sklaidos būtinybę, Birutė mielai bendradarbiavo su Šiaulių miesto ir respublikine žiniasklaida, pati populiariai rašė apie archeologinius atradimus, buvo kalbinama žurnalistų, talkino Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo apsaugos klubui „Aukuras“ rengiant „Gyvosios istorijos“ stovyklas, įgyvendinant įvairius projektus, noriai skaitė paskaitas miesto ir rajono mokyklose, Trečiojo amžiaus universitete, vaizdžiai pasakodavo apie priešistorės gyvenseną, muziejuje sukauptą archeologijos rinkinį, tyrinėtus objektus.

Birutės interesai ir darbai netilpo muziejaus ar universiteto rėmuose, todėl ji daugelį metų užsiėmė aktyvia visuomenine veikla – buvo Lietuvos Respublikos Kul-

tūros ministerijos muziejų ekspertų komisijos narė, viena iš Lietuvos muziejininkų draugijos organizatorių ir jos valdybos narė, Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto tarybos, ICOM narė, Lietuvos muziejų asociacijos Rinkinių mokslinio tyrimo sektoriaus pirmininkė (1997–2003 m.), o nuo 1990 m. – Lietuvos archeologijos draugijos narė.

Jos aukštą mokslinę, muziejinę ir pedagoginę kvalifikaciją, patirtį, principingumą vertino kolegos, vadovybė, studentai. 1998 m. Birutė Salatkienė už muziejinę veiklą apdovanota Kultūros ministerijos premija, 2007 m. už kraštotyros darbus, kultūros paveldo puoselėjimą – Pelikso Bugailiškio premija.

Keturiasdešimt ketverius metus pragyvenusi Šiauliuose, Birutė taip ir neperėmė šio miesto tarties. Jos taisyklinga suvalkietiška kalba, skardus balsas, sklandžiai dėstomos mintys priversdavo suklusti įvairią auditoriją. Ji gebėjo rasti bendrą kalbą tiek su senjorais, tiek su moksleiviais.

Su vyru Petru Birutė užaugino 3 vaikus – sūnus Giedrių ir Rytį bei dukrą Audronę, kurie nuo mažumės buvo įsukti į archeologijos sūkurį, padėdavo mamai kasinėti, plaudavo radinius, talkino eksperimentinės archeologijos festivaliuose. Birutė turėjo ir visą būrį „perkasos vaikų“, ne vienerius metus vasaromis dalyvavusių Lieporių ekspedicijose, kur per pertraukėles vykdavo įvairiausios diskusijos, buvo žaidžiamas futbolas, prižiūrimas griežtosios teisėjos Birutės. Užaugę ir baigę mokslus, jie lankydavo kasinėjimų vadovę.

Laisvalaikio valandėles Birutė skirdavo gerai literatūrai ir muzikai. Labai apsiskaičiusi ir žingeidi, ji buvo puiki ir įdomi pašnekovė įvairiausiomis temomis – politikos, mokslo, meno, sporto. Būdama impulsyvi lengvai įsileisdavo į ginčus, o jos kategorišką nuomonę buvo beveik neįmanoma paneigti. Pati vertino gerą kompaniją, mokėjo linksmintis ir kitus linksminti, mėgo dainuoti, pati užvesdavo dainas.

Patikima kolegė, gilios erudicijos mokslininkė, kūrybinga asmenybė ir reikli dėstytoja, ištikima draugė, nuoširdi pagalbininkė, išmintinga patarėja, plačios ir geros širdies, atsidavusi darbui, šeimai ir archeologijai, kuri buvo jos didysis pašaukimas, Tokia buvo mūsų BIRUTĖ...

Virginija Ostašenkovienė

Birutės Kazimieros Salatkienės bibliografija

1. Женские головные уборы древних литовцев по археологическим данным, *Материалы пятой студенческой археологической конференции вузов Северо–запада и центральных областей СССР*, Могилев, 1975, с. 68–69.
2. Akmens kirvelis ir visa kita, *Raudonoji vėliava*, 1975 kovo 13.
3. Vieno rinkinio likimas, *Raudonoji vėliava*, 1979 kovo 15.
4. Kalnelių (Šiaulių raj.) II–IV m. e. a. pilkapiai, *Archeologinės ir numizmatinės medžiagos komplektavimas ir konservavimas: Jaunųjų muziejininkų konferencijos pranešimų tezės*, Vilnius, 1983, p. 21–31.
5. Ką slėpė Kalnelis?, *Leninietis*, 1983 sausio 15.
6. Kalnelių pilkapiai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1982 ir1983 metais*, Vilnius, 1984, p. 60–64.
7. Kuo praturtėjo „Aušra“, *Kultūros barai*, 1985, Nr. 3, p. 75–76.
8. Šiaulių „Aušros“ muziejus, Šiaulių praeitis ir dabartis, Vilnius, 1986, p. 136–148.
9. Valdomų kapinyno (Šiaulių raj.) 1989 m. tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1988 ir 1989 metais*, Vilnius, 1990, p. 89–92.
10. Aukštadvario–Gudelių senkapiai (Pakruojo raj.), *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1988 ir 1989 metais*, Vilnius, 1990, p. 174–176.
11. Kurtuvėnų dvaro palikimas ir dabartis, *Povilo Višinskio skaitymai*, Šiauliai, 1990, p. 3–10.
12. Šventė akims ir širdžiai, *Šiaulių naujienos*, 1991 gruodžio 14, p. 3.
13. Lieporių (Šiauliai) kapinyno 1990 ir 1991 m. tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais*, Vilnius, 1992, t. I, p. 117–122.
14. Perkasa: Kaimas – protėvių paminklas; Šulinys; Troboje; Ugnis prie Šventupio; Pažinti ir išsaugoti, *Šiaulių naujienos*, 1992 rugsėjo 18, 19, 22, 23.
15. The complex of archaeological monuments in Lieporiai 5th–8th c. AD, *19 Nordiske Arkeolog kongres*, Vejle, 1993, p. 103–105.
16. Žemaičių karių kapai V–VIII a. po Kr. Lieporių kapinyne, *Mūsų kraštas*, 1993, Nr. 2, p. 21–29.
17. Gyvenimui ir kapams – būti šalia, *Šiaulių naujienos*, 1993 kovo 9, p. 2.
18. Archeologijos paminklas, atrastas iš lėktuvo, *Šiaulių naujienos*, 1993 birželio 17, p. 1.
19. Ko ieškojo archeologai prie Kryžių kalno, *Laikas*, 1993 rugpjūčio 4.
20. XIII–XIV amžius po Kristaus, *Šiaulių naujienos*, 1993 rugsėjo 4, p. 15.
21. Prie vikingų ugniakuro, *Šiaulių naujienos*, 1993, spalio 7, p. 4.
22. Aleksandrija – kalvos ir bevardžiai kapai, *Šiaulių naujienos*, 1993 vasario 11, p. 5.
23. Aleksandrijos paslaptis, *Tremtinys*, 1993, Nr. 5(86), p. 7–8.
24. Lieporių gyvenvietės tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais*, Vilnius, 1994, p. 64–73.
25. Jurgaičių piliakalnio gyvenvietės tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais*, Vilnius, 1994, p. 59–64.
26. Lieporių archeologinių paminklų kompleksas, *Šiaulių metraštis*, Šiauliai, 1994, kn. 7, p. 161–168.
27. Ar išsaugos Šiauliai archeologijos paminklus?, *Mokslas ir gyvenimas*, 1994, Nr. 4, p. 32–33.
28. Muziejuje – papuošalų paroda, *Šiaulių kraštas,* 1994, sausio 29, p. 4.
29. „Akmeninis kirvelis ir visa kita“, *Šiaulių kraštas,* 1994, gegužės 21, p. 5.
30. Jeigu domina protėvių gyvenimas, *Šiaulių naujienos*, 1994, birželio 25, p. 14.

31. Archeologai ir vėl Lieporiuose. Ko ieško: aukso ar sliekų?, *Šiaulių kraštas*, 1994 liepos 14, p. 4.

32. Kultūra, *Šiaulių metraštis,* Šiauliai, 1994, kn. 10, p. 205–232 (bendraautorius S. Tumėnas).

33. Šiaulių ekonomija iki Zubovų, *Zubovai ir Lietuva,* Šiauliai, 1995, p. 3–4.

34. Archeologija – tai mokslas apie viską, *Šiaulių naujienos*, 1995 birželio 21, p. 11.

35. Lieporiai: „metalurginis" kasinėjimų sezonas, *Šiaulių kraštas*, 1995 sausio 10, p. 10.

36. Prieš šimtmečius užgesę žemaičių ugniakurai, *Laikas*, 1995 gegužės 20, 24, 27.

37. Gerbeniškės (Kelmės raj.) akmens su kumeliuko pėda aplinkos žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 300–302.

38. Kurtuvėnų dvaro (Šiaulių raj.) oficinos archeologiniai tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 204–208.

39. Lieporių gyvenvietės I tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 47–52.

40. Kurtuvėnai – piliakalnis, dvaras, miestelis, *Kurtuva*, Šiauliai, 1996, Nr. 2, p. 15–22.

41. Lieporių archeologinių paminklų kompleksas, *Šiaulių metraštis 1994–1995*, VII knyga, Šiauliai, 1996, p. 161–168.

42. *Šiaulių „Aušros" muziejaus archeologiniai tyrinėjimai*, Šiauliai, 1996.

43. Archeologinė muziejaus diena, *Šiaulių naujienos*, 1996 kovo 8, p. 6.

44. Archeologai kasinėja tik tuos paminklus, kuriems gresia sunaikinimas, *Šiaulių naujienos*, 1996 kovo 9, p. 3.

45. Gyvenvietė, nematoma žemės paviršiuje, *Šiaulių naujienos*, 1996 liepos 17, p. 3.

46. Šiaulių kraštotyros draugijos archeologiniai tyrinėjimai, *Šiaulių kraštotyros draugijai – 70*, Šiauliai, 1997, p. 12–20.

47. Geležies lydymo verslas Lieporių I–oje gyvenvietėje, *Kultūros paveldas – 97: Respublikinio seminaro medžiaga (Metalų gavyba, jų sudėtis ir metalinių dirbinių gamyba)*, Vilnius, 1997, p. 30–38.

48. Archeologas, pedagogas Balys Tarvydas, *Šiaulių krašto kalendorius*, 1997, Šiauliai, 996, p. 39.

49. Balio Tarvydo gyvenimo reikalas, *Šiaulių naujienos*, 1997 balandžio 24, p. 3, 9.

50. Nugalėtojų žemėje stovi pergalių paminklai arba archeologinis vidurvasaris Šiaulių mūšio lauke, *Šiaulių kraštas*, 1997 rugpjūčio 14, p. 18.

51. Padėka keletui šviesių žmonių, *Šiaulių kraštas*, 1997 vasario 27, p. 9, 16.

52. Naujienos iš senovės Lieporių, kuriuos negailestingai siaubia vaikai, *Šiaulių naujienos*, 1997 rugpjūčio 2, p. 10.

53. Senovės Lieporių šventė vyks ekspedicijos zonoje tarp kaimo parduotuvės ir Kviečių gatvės, *Šiaulių naujienos*, 1997 rugsėjo 19, p. 3.

54. Bubių piliakalnio papėdės gyvenvietės žvalgomieji tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 99–101.

55. Kalnelių archeologiniai paminklai, *Lietuvos archeologija*, Vilnius, 1998, t. 15, p. 137–161.

56. Lieporių I–osios gyvenvietės tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 90–99.

57. Lietuvos archeologijos rinkiniai, *„Lietuvos muziejų rinkiniai": konferencijos tezės, pranešimai*, Rokiškis, 1998, p. 4–7.

58. Žvalgomieji tyrinėjimai spėjamoje Saulės mūšio vietoje, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 468–469.

59. *Seniausios Šiaulių istorijos tyrinėjimai, Šiauliai: miesto istorija, dabartis, perspektyvos*, Šiauliai, 1998, p. 6–15.

60. Dabartiniai Šiauliai nepažįsta senųjų Šiaulių, *Šiaulių kraštas*, 1998 gruodžio 22, p. 13.

61. Šiaurės Lietuvos istorijos centras pirmąją savo archeologinę ekspediciją baigė paroda Kurtuvėnų bažnyčioje, *Šiaulių universitetas*, 1998 gruodžio 3, p. 5.

62. Kurtuvėnų piliakalnis, *Kurtuva*, 1999, Nr. 5, p. 79–84.

63. Kurtuvėnų dvaro sodybos tyrinėjimai, *Kurtuva*, 1999, Nr. 5, p. 85–105.
64. Gruzdžių seniūnijos archeologijos paminklai, *Gruzdžiai*, Vilnius, 1999, p. 1–41.
65. Archeologinių radinių rekonstrukcijos kaip muziejų rinkinių mokslinio tyrimo metodas, *Lietuvos muziejų rinkiniai. Tyrinėjimų metodika. Konferencijos tezės ir pranešimai*, Vilnius, 1999, p. 10–12.
66. Į praeitį nugrimzdęs Kurtuvėnų dvaras, *Šiaulių kraštas*, 1999 sausio 14, p. 20.
67. Kelionė gyvosios archeologijos takais, *Šiaulių naujienos*, 1999 rugpjūčio 18, p. 9, 15.
68. Lieporių I–osios gyvenvietės tyrinėjimai, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais*, Vilnius, 2000, p. 103–106.
69. Kurtuvėnų piliakalnio papėdės žvalgomieji tyrinėjimai 1998 m., *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais*, Vilnius, 2000, p. 106–110.
70. Kurtuvėnų dvaro sodybos tyrinėjimai 1998 m., *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais*, Vilnius, 2000, p. 375–382.
71. Jurgaičių piliakalnio archeologiniai tyrinėjimai, *Kryžių kalno istorinė raida ir jos išlikimo problemos*, Šiauliai, 2000, p. 16–40.
72. Prie Žaliūkių malūno – senųjų amatų šventė, *Šiaulių kraštas*, 2000, gegužės 18, p. 11.
73. Rytoj Šiauliuose bus surengta senųjų amatų diena, Šiaulių naujienos, 2000, gegužės 19, p. 7.
74. *Kraštotyros pradmenys: mokymo priemonė*, Šiauliai, 2001 (bendraautoriai R. Balza, R. R. Trimonienė).
75. Lietuvos respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registras: Šiaulių apskrities mitologinės vietos, *Kraštotyros pradmenys*, Šiauliai, 2001, p. 52–53 (bendraautoriai R. Balza, R. R. Trimonienė).
76. Senovinis lietuvių kostiumas – šių dienų aktualija, *Tautodailės metraštis*, 2001, Nr. 6, p. 39–48.
77. Lieporių I–oji gyvenvietė, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*, Vilnius, 2002, p. 37–40.
78. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*, Vilnius, 2002, p. 148–149.
79. Lieporių I–oji gyvenvietė, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais*, Vilnius, 2002, p. 47–53.
80. Eksperimentinės archeologijos tikslai – mokslas, edukacija, atrakcija, *Archeologijos paminklas: nuo atradimo iki rekonstrukcijos*, Šiauliai, 2002, p. 51–60.
81. Archeological research of Jurgaičiai mound, *Historical roots of the Hill of Crosses and its preservation problems: reports made at the international conference, February 24–25, 2000*, Šiauliai, 2003, p. 12–23.
82. Geležies lydymo ir apdirbimo radiniai Lieporių 1–oje gyvenvietėje, *Istorija*, Vilnius, 2003, p. 3–16.
83. Kuršėnų krašto archeologijos paminklų ir jų tyrinėjimų apžvalga, *Kuršėnai*, Klaipėda, 2003, p. 12–32.
84. Papilės kapinyno tyrinėjimų problemos, *Senosios Žiemgalos istorinis ir etnokultūrinis paveldas*, Vilnius, 2003, p. 42–47.
85. Juozo Šliavo archeologiniai tyrinėjimai, *Senosios Žiemgalos istorinis ir etnokultūrinis paveldas*, Vilnius, 2003, p. 21–26.
86. *Studentų rašto darbai: metodikos rekomendacijos istorikams ir paveldosaugininkams*, Šiauliai, 2003 (bendraautorius J. Sireika).
87. Lieporių neįtvirtinta gyvenvietė I, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2004 metais*, Vilnius, 2006, p. 45–52.
88. Papilės archeologijos paminklai ir jų tyrinėjimai, *Papilė*, Vilnius, 2004, I dalis, p. 125–174.
89. Lieporių archeologiniai paminklai kaip žemaičių paribio kultūros atspindys, *Istoriniai tekstai ir vietos kultūra*, Šiauliai, Ryga, 2004, p. 138–151.
90. Lieporių neįtvirtinta gyvenvietė I, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2005 metais*, Vilnius, 2006, p. 30–35.
91. Kurtuvėnų dvaro sodyba ir parkas, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2005 metais*, Vilnius, 2006, p. 182–189.
92. Mikro- ir makrosantykis archeologiniuose tyrimuose, *Lietuvos lokalinių tyrimų padėtis*, Vilnius, 2006, p. 34–39.

93. Lietuvos geležies metalurgijos tyrimų istoriografinė apžvalga, *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis*, Šiauliai, 2006, p. 383–409.

94. The reconstruction of wells and lime bark buckets from Lieporiai 1 settlement, *Archaeologia Baltica*, 2006, t. 6, p. 174–189.

95. Lieporių neįtvirtinta gyvenvietė I, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais*, Vilnius, 2007, p. 87–90.

96. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais*, Vilnius, 2007, p. 212–218.

97. Kryžiaus karų epochos įvaizdis Lietuvos muziejų ekspozicijose. *Kryžiaus karų epocha Baltijos regiono tautų istorinėje sąmonėje*, Šiauliai, 2007, p. 263–277.

98. Pramonės paveldo panauda šiandienos poreikiams: Gerosios patirties analizė [Elektroninis išteklius] / Rūpniecības mantojuma izmantošana šodienas vajadzībām: Labās pieredzes analīze. 2007, Šiauliai (bendraautoriai M. Drėmaitė, S. Kulevičius, H. Soms, R. R. Trimonienė).

99. Papilės archeologijos paminklai ir jų tyrinėjimai, *Lietuvos lokaliniai tyrimai. Archeologija. 2002–2005 metų mokslo tyrimai*, Vilnius, 2006, t. 1(2), p. 50–99.

100. Pirmųjų gyventojų pėdsakai Raudėnų apylinkėse, *Raudėnų kraštas*, Vilnius, 2007, p. 10–16.

101. Kultūra, *Šiaulių metraštis 2003–2006*. Šiauliai, 2007, t. X, p. 205–232 (bendraautorius S. Tumėnas).

102. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2007 metais*, Vilnius, 2008, p. 261–270.

103. Akmuo ir jo panaudojimas geležies amžiaus Lieporių gyvenvietėje, *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis*, Šiauliai, 2008, t. 6, p. 36–44.

104. Kurtuvėnų dvaro palikimas ir dabartis, *Dešimtieji Povilo Višinskio Skaitymai: 2008 m. birželio 27 d. mokslinės konferencijos pranešimai*, Šiauliai, 2008, p. 3–10.

105. Lietuvos geležies metalurgijos terminų problema, *Lietuvos archeologija*, Vilnius, 2008, t. 34, p. 253–270.

106. Parodinė veikla: statistika, dinamika ir plėtros tendencijos, *Šiaulių „Aušros“ muziejaus metraštis 1992–2004. Skiriamas muziejaus įkūrimo 85-mečiui*, Šiauliai, 2008, p. 137–160.

107. Ekspozicijos Šiaulių „Aušros“ muziejuje 1992–2004, *Šiaulių „Aušros“ muziejaus metraštis 1992–2004. Skiriamas muziejaus įkūrimo 85-mečiui*, Šiauliai, 2008, p. 119–136.

108. Iron metallurgy in Lithuania. An analysis of archaeological finds (Part 1), *Archaeologia Baltica*, 2008, t. 9, p. 61–76.

109. Geležies metalurgijos radimvietės ir jų paplitimas Lietuvos teritorijoje, *Istorija*, 2008, t. 70, p. 3–16.

110. Valdomų kapinynas, *Gruzdžiai*, Vilnius, 2009, t. 1, p. 114–155.

111. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2008 metais*, Vilnius, 2009, p. 231–244.

112. Salduvės (Žuvininkų) piliakalnio įvaizdžio kaita, *Aukuras Salduvei*, Šiauliai, 2009, p. 18–22.

113. Kitos Gruzdžių apylinkių archeologinės vietos ir radiniai, *Gruzdžiai*, Vilnius, 2009, t. 1, p. 156–158.

114. Paroda „Lietuva prieš tūkstantį metų. Praėjusio gyvenimo pėdsakai“ Šiaulių „Aušros“ muziejuje. Muziejinė analizė, *Iš Panevėžio praeities: Prie Lietuvos tūkstantmečio slenksčio, vienuoliktoji konferencija, Panevėžys 2009 12 17: konferencijos pranešimai*, Panevėžys, 2009, p. 19–28.

115. *Geležies metalurgija Lietuvoje: archeologijos duomenys*, Šiauliai, 2009, 254 p.

116. Geležiniai siauraašmeniai kirviai Lietuvoje, *Istorija*, 2009, t. 74, p. 67–68.

117. Комплекс источников по истории дворянской усадьбы. Метод ситуативного анализа, *Vēsture: Avoti un cilvēki.XVIII zinātniskie lasījumi. Vēsture XII*, Daugavpils, 2009, p. 163–168.

118. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2009 metais*, Vilnius, 2010, p. 263–265.

119. Balys Tarvydas – archeologinių tyrinėjimų pradininkas Šiaulių „Aušros“ muziejuje, *Lietuvos muziejų rinkiniai. Lietuvos muziejininkystė:*

raida ir asmenybės: XIII mokslinė konferencija, 2010, Nr. 9, p. 72–79.

120. *Kurtuvėnų dvaro sodybos archeologinis paveldas ir jo panaudojimas rekonstrukcijoje, Žemaitijos ir Klaipėdos krašto dvarų bruožai:(Skaitmeninė knyga)*, Vilnius, 2010, p. 1–13.

121. *Kurtuvėnų dvaras: istorijos, pasakojimai*, Kurtuvėnai, 2010.

122. Lieporių mikroregiono gyvenviečių tinklas viduriniame geležies amžiuje centro ir periferijos aspektu, *Florilegium Lithuanum: In Honorem Eximii Professoris Atque Academici Lithuani Domini Eugenii Jovaiša Anniversarii Sexagesimi Causa Dicatum*, Vilnius, 2010, p. 104–114.

123. Pratarmė, *Šiaulių metraštis 2007–2010. XI knyga*, Šiauliai, 2011, p. 6–7.

124. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2011 metais*, Vilnius, 2011, p. 269–288.

125. *Archeologinės ekspozicijos „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.*“ aprašas, Šiauliai, 2011 (bendraautorės A. Šapaitė, V. Ostašenkovienė).

126. Lieporiai archaeological complex, *Archaeological investigations in independent Lithuania (1990–2010)*, Vilnius, 2012, p. 57–62.

127. The grounds of Kurtuvėnai manor, *Archaeological investigations in independent Lithuania (1990–2010*), Vilnius, 2012, p. 239–245.

128. Lieporių senovės gyvenvietės ir kapinynas, *Lieporių praeitis ir dabartis*, Šiauliai, 2012, p. 11–18.

129. Kurtuvėnų dvaro sodybos archeologijos paveldas, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas: metraštis*, Šiauliai, 2013, Nr. l, p. 34–48.

130. Seniausia Šakynos krašto praeitis, *Šakynos kraštas,* Vilnius, 2013, p. 20–28.

131. Pašiaušės kapinynas ir jo radiniai, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas: metraštis*, Šiauliai, 2014, Nr. 1(2), p. 6–15.

132. Kurtuvėnų dvaro sodyba, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2013 metais*, Vilnius, 2014, p. 202–216.

133. Dubysos aukštupio archeologiniai tyrimai ir tyrėjai, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas*, Vilnius, 2015, Nr. 2(5), p. 8–19.

134. Dubysos aukštupio archeologijos paveldas, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas*, Vilnius, 2015, Nr. 1(4), p. 16–29.

135. Šiaulių krašto dvarų sodybų archeologiniai tyrimai: raida, rezultatai ir jų pritaikymas, *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis*, Šiauliai, 2015, t. 21, p. 33–52.

136. Šulinių ir juose rastų liepos žievės kibirėlių rekonstrukcija pagal IV–VIII a. Lieporių 1-osios gyvenvietės radinius: mokslas, patirtis, edukacija, *Eksperimentinė archeologija. Lietuvos materialaus paveldo rekonstrukcija / Experimental archaeology. reconstruction of material heritage of Lithuania*, Vilnius, 2015, t. 1, p. 91–115.

137. Šeduvos archeologijos paveldas ir jo tyrimai, *Šeduva*, Vilnius, 2016, p. 91–121.

138. Tūkstantmetės mūsų tradicinių amatų šaknys, *Tautodailės metraštis*, 2016, Nr. 30, p. 51–58.

139. Manors and palaces, *A hundred years of archaeological discoveries in Lithuania*, Vilnius, 2016, p. 360–369 (bendraautorė V. Ostašenkovienė).

140. Padubysio piliakalniai Balio Buračo fotografijose, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas*, Vilnius, 2017, Nr. 2(9), p. 55–64.

141. Tytuvėnų praeities žinovo, girininko, kraštotyrininko Petro Jagmino archyvas, *Padubysio kronikos: istorijos ir kultūros žurnalas*, Vilnius, 2018, Nr. 1(10), p. 44–57 (bendraautorė A. Buchaitė).

142. *Saulės (Šiaulių) mūšis Europos kontekste, mūšio tarptautinė reikšmė, atminties tradicija, įamžinimo epopėja*, Šiauliai, 2018 (bendraautoriai R. Batūra, H. Smilgys, V. Puronas).

143. Audronė Šapaitė (1968 05 12–2017 10 29), *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2017 metais*, Vilnius, 2018, p. 759–764.

Birutės Kazimieros Salatkienės pokalbiai, sudaryti leidiniai

1. Nematoma užuolaida (pokalbis) [užrašė N. Jurgilienė], *Šiaulių naujienos*, 1992 spalio 10, p. 1–3.
2. *Šiaulių „Aušros“ muziejus* (sudarytoja), Šiauliai, 1993.
3. Archeologija darže (pokalbis) [užrašė L. Sabonis], *Šiaulių kraštas*, 1994 rugpjūčio 13, p. A4.
4. *Šiaulių krašto kalendorius, 1996 metams*, Šiauliai, 1996 (sudarytoja).
5. *Šiaulių krašto kalendorius, 1997 metams*, Šiauliai, 1997 (sudarytoja).
6. Birutė Salatkienės pompėjos ten, kur šėlioja mūsų vaikai (pokalbis) [užrašė B. Vaičiulevičienė], *Šiaulių naujienos*, 1997 kovo 14, p. 9.
7. *Šiaulių krašto kalendorius, 1998 metams*, Šiauliai, 1998 (sudarytoja).
8. *Vincentas Vaitekūnas. Rinktiniai kraštotyros darbai*, Šiauliai, 1998 (sudarytojos B. Salatkienė, O. Čapkevičienė).
9. *Demokratizacijos procesų įtaka kultūros vertybių apsaugai kaimo vietovėje Vidurio Rytų Europoje: konferencijos medžiaga*, 1999 rugsėjo 08–10 d., Šiauliai: Šiaulių „Aušros“ muziejus, 2001 (sudarytojai R. Balza, D. Mačiulis, B. Salatkienė).
10. *Šiaulių kraštotyrininkai: žinynas*, Šiauliai, 2002 (sudarytojos I. Rudzinskienė, B. Salatkienė).
11. *Archeologijos paminklas: nuo atradimo iki rekonstrukcijos: konferencijos medžiaga* (sudarytoja), Šiauliai, 2002.
12. Šiauliai – savito kelio ir žavesio erdvė (pokalbis) [užrašė M. Jurgaitytė], *Šiauliai plius*, 2006 kovo 31, p. 9.
13. Birutė Salatkienė: apie baltus, emigravusį žiemgalių didiką ir netikrą romantiką: (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2011 rugsėjo 22, p. 1–2.
14. Geležies amžius: demografinis sprogimas ir valstybės priešaušris (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2012 gegužės 18, p. 4–5.
15. Birutė Salatkienė apie rekonstrukcinės archeologijos kainą (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2012 rugpjūčio 17, p. 4–5.
16. Birutė Salatkienė apie Lieporių gyvenvietės pavadinimą, unikalumą ir tikrąją archeologiją (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2012 rugsėjo 28, p. 4–5.
17. Birutė Salatkienė apie Lieporių gyvenvietę, Šiaulių miestą ir brangakmenį karūnoje: (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2012 spalio 5, p. 4–5.
18. Birutė Kazimiera Salatkienė apie partizanų kapus (pokalbis) [užrašė R. Urbonavičiūtė], *Šiaulių naujienos*, 2013 rugsėjo 13, p. 4.
19. Archeologė B. K. Salatkienė apie nedideles gyvenvietes, rugius ir galvijus (pokalbis) [užrašė D. Janušaitė], *Šiaulių naujienos*, 2016 balandžio, p. 5.
20. Archeologė dr. B. K. Salatkienė apie gentis ir galiūną karį (pokalbis) [užrašė D. Janušaitė], *Šiaulių naujienos*, 2016 gegužės 14, p. 5.
21. Archeologė dr. B. K. Salatkienė apie Europos kontekstą (pokalbis) [užrašė D. Janušaitė], *Šiaulių naujienos*, 2016 gegužės 20, p. 11.
22. Atgiję Lieporių gyvenvietės tyrimai – kelias į ateities kultūros ir turistinį traukos objektą (pokalbis) [užrašė R. Dambrauskaitė], *Šiaulių naujienos*, 2016 rugpjūčio 13, p. 6.
23. B. K. Salatkienė apie grafus Zubovus ir Šiaulių suklestėjimą (pokalbis) [užrašė D. Janušaitė], *Šiaulių naujienos,* 2016 lapkričio 26, p. 6.
24. B. K. Salatkienė apie grafus Zubovus ir Šiaulių suklestėjimą II (pokalbis) [užrašė D. Janušaitė], *Šiaulių naujienos*, 2016 gruodžio 14, p. 5.

Sudarė Virginija Ostašenkovienė